

Broj:01-727/23
Podgorica, 17. novembar 2023. godine
MP/MP

OPŠTINA ANDRIJEVICA
Sekretarijat za opštu upravu, društvene djelatnosti, urbanizam,
komunalnu djelatnost i zaštitu životne sredine
- g-dinu Dušku Stojanoviću, vd sekretaru-

ANDRIJEVICA

Poštovani,

Instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, dana 18. septembra 2023. godine, XX iz Andrijevice, podnio je pritužbu na rad tog Sekretarijata, zbog nepostupanja po njegovom zahtjevu, kojim je tražio preduzimanje određenih radnji i mjera kako bi bili uklonjeni psi lualice koji se nalaze ispred ulaza njegove stambene zgrade ("Soliter") u opštini Andrijevica, a sve zbog češćih napada pasa lualica na stanare zgrade.

Povodom podnijete pritužbe, a u cilju ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda, Zaštitnik je, shodno odredbi člana 28 stav 1 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda, pokrenuo ispitni postupak i od tog Sekretarijata zatražio izjašnjenje.

U izjašnjenju koje nam je dostavljeno od strane Sekretarijata se navodi, da je opština Andrijevica zaključila ugovore o preuzimanju i smještaju pasa lualica sa teritorije opštine Andrijevica sa DOO "Komunalno" Berane na period od godinu dana, da je posljednji ugovor zaključen dana 6. oktobra 2021. godine, br. 3282, da objektivna mogućnost zaključivanja i izvršavanja ugovornih obaveza direktno je vezana za kapacitet i prijem smještaja pasa lualica na teritoriji okolnih opština, koji je veoma mali ili nikakav, da je u najboljem interesu opštine odgovornost, briga i rad na rješavanju napuštenih životina na human način i podizanje bezbjednosti građana na najveći nivo. Nadalje se navodi da će opština u narednom periodu u domenu svojih nadležnosti raditi na jačanju kapaciteta i stvaranju uslova za ponovno zaključivanje ugovora o preuzimanju i smještaju pasa lualica, sve u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima, iskazujući spremnost za saradnju, saslušati određene predloge, preporuke i sugestije u cilju rješavanja predmetnog problema.

Zaštitnik je uzeo u obzir iznijete navode Sekretarijata, uvažavajući i određene aktivnosti koje su preduzete po pitanju preuzimanja i smještaja pasa lualica sa područja teritorije opštine Andrijevica. Međutim, primjećuje se da povodom konkretnog slučaja od dana prestanka važenja navedenog ugovora, ni nakon godinu dana, nadležni Sekretarijat nije preduzeo dalje radnje u cilju iznalaženja

rješenja za odnosno pitanje, ili stvaranja uslova za eventualno zaključivanje novog ugovora sa privrednim društvom sa obavezom preuzimanja i smještaja pasa lotalica sa teritorije opštine Andrijevića. Sve ovo ukazuje da u konkretnom slučaju opština, odnosno nadležni Sekretarijat nije u dovoljnoj mjeri ispunio svoje zakonske obaveze bliže određene važećim propisima koji regulišu ovo pitanje (Zakon o zaštiti dobrobiti životinja "Sl. list CG", br. 14/08 i 47/15, Zakon o veterinarstvu „Sl. list CG“, br. 30/12, 48/15 i 52/16, 43/18, Zakon o komunalnim djelatnostima "Službeni list Crne Gore", br. 55/16, 74/16, 2/18, Zakonom o lokalnoj samoupravi "Službeni list Crne Gore", br. 2/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22, Odluka o uslovima i načinu držanja kućnih ljubimaca, načinu postupanja sa napuštenim i izgubljenim kućnim ljubimcima i načinu zbrinjavanja i kontrole njihovog razmnožavanja „Sl. list CG“ 29/14 i 25/15).

U pogledu relevantnih nacionalnih propisa jasno su uređene oblasti zbrinjavanja napuštenih ili izgubljenih životinja (kućnih ljubimaca) i održavanje skloništa za njihovo zbrinjavanje, zaštite dobrobiti životinja i definisane obaveze i odgovornosti fizičkih i pravnih lica u cilju zaštite zdravlja i dobrobiti životinja, zdravstvena zaštita životinja, mjere veterinarskog javnog zdravlja, veterinarska zaštita životne sredine, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje veterinarske djelatnosti čija je organizacija i sprovođenje zaštite zdravlja životinja i sprovođenje mjera veterinarskog javnog zdravlja od interesa za Crnu Goru, kao i uslovi i način držanja kućnih ljubimaca, način postupanja sa napuštenim kućnim ljubimcima, način zbrinjavanja i kontrole njihovog razmnožavanja i sakupljanja na gradskom području opštine Andrijevića.

Zaštitnik smatra da je za ispunjavanje pomenutih obaveza neophodan uslov za ostvarivanje osnovnih ciljeva zbog kojih je zakonodavac i predvidio i propisao zbrinjavanje i obezbjeđivanje smještaja za napuštene i izgubljene životinje, kako radi njihove dobrobiti, tako i da bi time bilo preduprijeđeno eventualno ugrožavanje bezbjednosti i zdravlje građana.

Isto tako Zaštitnik ukazuje da je potreba za kontrolom broja pasa lotalica motivisana upravo zabrinutošću o javnoj bezbjednosti i javnom zdravlju. Sve veći broj pasa lotalica predstavlja značajan problem za javno zdravlje i dobrobit ljudi i životinja. Opasnost od pasa lotalica, koja prijete građanima, je stvarna i ozbiljna opasnost, sa kojom sve institucije moraju pažljivo da se bave. Ovaj rizik krši njihova prava i slobode, u rasponu od sigurnosti, tjelesnog integriteta do zdravlja. Prava i slobode građana, zaštićena su Ustavom i pomenutim zakonodavstvom. Shodno tome, centralne i lokalne institucije su odgovorne da djeluju u okviru svojih nadležnosti za rješavanje ovog problema. U svrhu smanjenja ovog rizika i potpunog eliminisanja istog, institucije moraju preduzeti efikasne, brze i humane mjere za upravljanje psima lotalicama.

Povećanje porasta populacije napuštenih životinja na ulicama, po mišljenju Zaštitnika svakako za posljedicu ima pregršt dodatnih ekoloških, zdravstvenih, socijalnih i ekonomskih problema kao što su napadi pasa na građane, širenje zaraznih bolesti među životinjama, kao i zoonoza (bjesnilo, ehinokokoze), naknada štete za ujede, raznošenje otpada i zagađenje životne sredine.

Zaštitnik napominje da ne postoji nijedna direktiva ili uredba Evropske unije koja se bavi kontrolom pasa lotalica, jer je to prepušteno nadležnosti država članica. Problemom lutajućih životinja posredno se bavi jedini međunarodni ugovor koji pominje kućne ljubimce: Evropska konvencija za zaštitu kućnih ljubimaca, koju je usvojio Savjet Evrope. Konvencija zahtijeva da se uspostavi osnovni zajednički standard stava i prakse prema vlasništvu kućnih ljubimaca. Cilj konvencije je i smanjenje broja životinja lotalica. Zabrana napuštanja kućnih ljubimaca pominje se među ključnim principima držanja

kućnih ljubimaca. Konvencija uključuje dodatne mjere za životinje lualice koje nastoje da smanje njihov broj. Kada broj lualica postane problem, Konvencija predviđa donošenje odgovarajućih zakona i/ili administrativnih mjera neophodnih za smanjenje njihovog broja na način koji ne uzrokuje neizbježne bolove, patnju ili neprijatnosti. Takve mjere uključuju zahtjeve da, ukoliko se takve životinje love, to učini uz minimalnu fizičku i mentalnu prikladnu patnju za životinju; ako se uhvaćene životinje drže ili ubijaju, to se uradi u skladu sa principima utvrđenim u Konvenciji. Države se obavezuju da podstaknu razvoj informativnih i obrazovnih programa u cilju promocije svijestii i znanja o zaštiti životinja među organizacijama i pojedincima.

Problem pasa lualica razmatrao je i Evropski sud za ljudska prava. U presudi *Georgel and Georgeta Stoicescu v. Rumani*¹, podnosilac predstavke se žalio na napad gomile pasa lualica na nju, tvrdeći da je to zbog propusta vlasti da pravilno primijene mjere protiv brojnih pasa lualica, koji predstavljaju prijetnju za bezbjednost stanovnika. Sud je utvrdio da nedostatak dovoljnih mjera koje su vlasti preduzele u rješavanju pitanja pasa lualica, zajedno sa njihovim neuspjehom da pruže odgovarajuću naknadu za pretrpljene povrede, predstavlja kršenje pozitivnih obaveza države predviđenih članom 8 Evropske konvencije kako bi se osiguralo poštovanje privatnosti podnosioca zahtjeva.

Zaštitnik razumije činjenicu da opština Andrijevica, kao i ostale lokalne samouprave u potpunosti ne mogu riješiti navedeni problem, ali svakako smatra neophodnim **ukazati** da se ovom problemu mora pristupiti pažljivo i odgovorno kako bi se pronašlo održivo, humano i sistemsko rešenje. Dužnost lokalne samouprave je da stvori sve neophodne uslove za rješavanje predmetnog problema, a ta dužnost upravo proizilazi iz zakonskih odredbi koje propisuju način postupanja sa napuštenim i izgubljenim životinjama, obezbjeđivanje uslova za njihovo zbrinjavanje i sprovođenje mjera kontrole njihovog razmnožavanja.

Istovremeno Zaštitnik **upozorava** da nedostatak odgovarajućeg pristupa ovom pitanju i nesagledavanje svih okolnosti konkretnog slučaja, kao i odsudstvo djelovanja, što predstavlja zakonsku obavezu lokalne smaopurave, može imati za posljedicu vođenje postupaka i utvrđivanje odgovornosti države ne samo na nacionalnom nivou, već i pred ESLJP, u kom pravcu je Sud već utvrđivao odgovornost države da zbog nedostatka dovoljnih mera koje su vlasti preduzele u rešavanju pitanja pasa lualica, zajedno sa njihovim neuspjehom da pruže odgovarajuću naknadu za pretrpljene povrede, predstavlja kršenje pozitivnih obaveza države predviđenih članom 8 Evropske konvencije.

ZAŠTITNIK
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
mr Siniša Bjeković

Dostavljeno:
- podnosiocu pritužbe
- Sekretarijatu za opštu upravu, društvene djelatnosti, urbanizam, komunalnu djelatnost i zaštitu životne sredine opštine Andrijevica
- predsjedniku Opštine Andrijevica
-a/a

¹ *Georgel and Georgeta Stoicescu v Romani*, Aplikacija no. 9718/03, ESLJP, 26. jula 2011. stav 62